

## Heempad Journaal (HPJ) nummer 40 (7<sup>e</sup> jaargang) – 2 april 2020

*Beste lezers, als we het HPJ van februari naast deze neerleggen, leven wij in een wereld van verschil. Onze aardbol nam een loopje met alle plannen, wilde een adempauze, schakelde het coronavirus in om het andere 'virus' (de mens) even een pas op de plaats te laten nemen. Het corona was als een stap in een mierennest, iedereen vluchtte in paniek alle kanten op, daarna terug naar eigen honk om straks weer samen te gaan werken aan een nieuwe toekomst in nieuwe wereld. Allereerst ons medeleven aan ieder die fysiek en economisch zwaar getroffen zijn. Het is deze keer niet 'ver van ons bed' wereldwijd en we moeten het samen oplossen. Het was niet eenvoudig om deze keer het HPJ te vullen met positief nieuws over natuur en milieu in eigen omgeving. De onderwerpen waren er maar inspiratie liet me in de steek. Ik zat tijdelijk in een 'writers block', kwam weer tot bewustwording door de column van Özcan Akyol (Paniek) in AD 31-3-2020. Lees genoemde column, mooier kan ik het niet verwoorden. Delen van het HPJ met anderen is toegestaan. Samenstelling: Hans van Dam. Eerdere HPJ's kan je terugzien op [www.countrygazette.nl](http://www.countrygazette.nl) Afmelden voor HPJ kan, reageren ook: [janny@countrygazette.nl](mailto:janny@countrygazette.nl)*

**Neerwaartse spiraal.** Ook ik werd meegesleept door de vele uitzendingen over het coronavirus. Uren langer TV kijken met maar één onderwerp en iedereen die er een mening over heeft. Elke dag de krant een uur langer lezen, terwijl er minder ander nieuws is. De gevolgen fysiek en financieel zijn voor velen beangstigend. De regels die de overheid in alle wijsheid voorschrijft, moeten we zonder uitzondering toepassen. Tenzij we in landen wonen waar ze er een loopje mee nemen. Teveel coronapraat deprimeert, doceer informatie, neem het alleen als het iets toevoegt. 'Troost TV' kwam als geroepen om de weggevallen programmatijden te vullen, laat dat blijven (mijn advies). Voor anderen geeft het geloof troost, of hun hobby, zorg voor anderen, natuur en muziek, leef!

**Positief denken.** Begin een dagboek, noteer dagelijks de opbeurende dingen die je leest in kranten, hoort op radio en ziet op TV. Vul in hoe je er in eigen (bepaalde) mogelijkheden aan mee kunt doen. Bewondering en respect voor getoonde kracht en verantwoordelijkheid in vitale beroepen en de onmenselijk lange werktijden. Ze verdienen allemaal een lintje, maar ze hebben meer nodig dan morele steun. Geef ze het salaris wat ze vroegen voordat de coronacrisis begon. Stimuleer innovatie, hoe klein ook, behoud het goede, geef geen podium voor doemdenkers.

**Humor is het beste medicijn.** Toen ik afleveringen van 'Troost TV' zag met André van Duin, Koot & de Bie, Fawlty Towers e.a. dacht ik: dit helpt. Er zit nog veel meer in 't oude vat. Cabaret en conferences van de groten, Theater van de lach, shows van Dorus, Charlie Chaplin, Laurel & Hardy, legendarische muziekspecials. Ja, ouwe koek, maar ontzettend lekker, vooral voor ouderen die aan huis gekluisterd zitten zonder bezoek van kinderen en kleinkinderen. Maar ook theatervoorstellingen van jongere cabaretiërs, nu hun gage mislopend omdat de theaters dicht zijn. Krijgen ze toch nog iets uit de nationale cultuurpot, het kan een herwaardering zijn voor kunst. *Grappen zorgen ervoor dat we niet in de paniekstand raken* (column Dennis Captein, AD GH).

**Nooit eerder zulke mooie blauwe luchten gezien** zonder die ontsierende witte krijtstrepen van uitlaatgassen die vliegtuigen produceren. Wanhoop niet (wereldreizigers) ze komen weer terug. Al jaren niet zoveel frisse gezonde lucht ingeademd als op dit moment, adem in, adem uit. Wandelen is de beste medicijn, dat recept gaf de Griekse arts en natuurfilosoof rond 400 jaar voor Christus. Wandel niet allen tegelijk naar dezelfde plek. Neem je eigen versnapering mee, zoek rust op een bankje of boomstam in het bos. Luister naar de geluiden, kijk wat je ziet, snuif de geuren op. Observeer de natuur, zeker in deze mooie lente. Vogels baltsen, bijen zoemen, bloemen laten hun mooiste kant zien, de zon lacht je toe. Zij hebben geen weet van wat in de mensenwereld speelt. Kijk naar de wolken. Beleef de lente ook buiten, dat kan als je de regels in acht neemt.



**De Nationale Boomfeestdag** verliep boomplantloos en zonder feest. Het boomplant record van 500 000 werd niet gehaald, dat doen we in 2021 over. Of eerder in het komend najaar. De bomen die schoolkinderen op boomfeestdag zouden planten, werden nu noodgedwongen door groenbeheer gepoot. Het werken in het openbaar groen gaat door, in kleinere groepen en aangepaste regels. Zij gaan er voor zorgen dat het leed wat er is door omgevingsgroen wordt opgefleurd. Het Prinses Irenebos, iets staat er al, de rest komt later. De bomen vragen nu om rust, hun tere bladeren lopen uit, krijgen wat bruine puntjes door de late nachtvorst, maar overleven. De vogels zien hun gekozen nestplek groener worden en het voedselaanbod (met rupsen en larven) groeit.

**Alle IVN wandelingen worden uitgesteld.** Dat geldt niet alleen voor afdeling Alphen aan den Rijn, maar voor alle afdelingen in heel Nederland. Ook de activiteiten van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer gaan niet door. Dat zal buiten onze grenzen niet anders zijn. Er zal minder verstoort en vertrapt worden. Vogels kunnen weer nestelen op stille stranden. Onze eerste afgelaste wandeling was *Prille lente in het Zwarte Padgebied (28 maart)*. Wij hadden het geluk dat de wandeling “Herenboeren” in ons gebied (14 maart) net kon doorgaan voor de aangescherpte regels. Ook wandelingen op de volgende data zijn geannuleerd: 25 april/ 9 mei/ 16 mei/ 30 mei. De eerstvolgende wandeling die (nog) in de veiligheidszone zit is op **zaterdag 6 juni: Polderflora route**, wandeling door historisch gebied, start om 10.00 uur bij Camping Polderflora. We leggen niets vast, volgen de regels voor dat moment. In het volgende HPJ hopelijk goed nieuws hierover.

**De natuur zit niet op slot.** Door de zachte winter was de natuur van streek en liep zelfs 4 tot 6 weken voor op het jaargemiddelde. Daar is nu in de late vorstperiode een rem op gezet. Vanaf het eerste weekend van april, met verwachte temperaturen van rond de 20 graden gaat de natuur weer in tempo voort. Wij begrijpen de adviezen van binnenblijven, wij geven tips hoe je op veilige manier toch van de lente en de natuur buiten kunt genieten. Massale uittocht op hetzelfde moment, niet doen, zoek ook de toeristische trekpleisters niet op. Net zo goed als iemand zijn/ haar hond kan en mag uitlaten, kunnen ook mensen (met partner en kinderen) een wandeling doen. Zie je (te)veel mensen op eenzelfde plek, keer om, neem een afslag en zoek een ander verblijf. Passeren op smalle paden, vermijd het, of zet beiden een stap naar rechts (= 1 ½ m.). Sta je stil voor een praatje, neem 2 meter afstand, ga beiden met de rug in de wind staan, adem van je af. Organisaties kunnen maatregelen nemen voor ‘een richting wandelroutes’ bijv. in bossen met veel paden. Toeristisch fietsen in buitengebied moet kunnen, doe het met partner of gezin, houd gepaste afstand. Dan moeten fietsmakers en winkels wel open blijven, onder voorwaarden (aldus de Fietsersbond). Kies je eigen rustpunt (jammer, helaas voor de horeca onderweg) neem voldoende water en voedsel mee, evenals een klapstoeltje om zelf je rustplek te kiezen. Spreek mensen aan die zich niet aan de regels houden, vaak hebben ze het niet door. Als velen de regels aan hun laars lappen, worden die mogelijk verder verscherpt. Racefietsen in groepen, voorlopig niet doen. In het Groene Hart zijn goede fietspaden in het Bentwoud, rond Alphen, Reeuwijk-Bodegraven, Woerden, Krimpenerwaard, Alblasserwaard. Zoek bewust naar rust en blijf in beweging.

**Werk voor vrijwilligers ligt even stil.** Dankzij de zachte winter was er al veel klaar. De natuur kan nu vooral zelf een balans zoeken. Woekeraars als akkerdistel, akkermelkdistel, ridderzuring en berenklauw zijn grotendeels verwijderd. Evenals overdadige groei van brandnetels op ongewenste plekken. Het snoeiwerk (veel dood hout) van het Schoolakkerbos is verwijderd en op takkenrillen gelegd. Momenteel wordt het werk voornamelijk alleen uitgevoerd, om elk risico te vermijden. Als we samen werken doen we dat op gepaste afstand. Natuurlijk verlangen we er allen naar om dat weer als team te kunnen doen. Zodra het zacht (en natter) weer wordt moet er verplant en geplant worden. Een stuk is vrijgemaakt van bramen en daar is nu ruimte gekomen voor bloemen. Hier en daar woekeraars in toom houden en binnenkort jong broos riet breken. De IVN wandelroute van 28 maart heb ik alleen moeten beleven, hierna een monoloog wat er nu te zien is.

**Het Zwanenwaterpark ontplooit zich prachtig**, de bomen hebben voldoende vocht gekregen. Het parkje (type Tiny Forest) is nu bijna 50 jaar. Het is een groene omranding van een vorig jaar vernieuwde speelplek nabij ons woonhuis, aangelegd in 1971, met toestemming en instemming van omwonenden. Op dit moment goed bezocht door kinderen (vaak met ouders) die zich redelijk aan de regels houden. Af en toe ordelijk herstellen als teveel takken van de ril zijn gesleept. Kinderen moeten spelen. De ergernis is vooral als volwassen buurtgenoten hier hun eigen snoeihout uit de tuin ongevraagd dumpen, soms ook tegels, zand en grond. Voor ons extra onnodig werk.

**De Coenecoopstrook is blauw gekleurd door** vele bloeiende bloembollen. Na de krokussen ziet het nu blauw van anemonen, scilla en blauwe druifjes. Binnenkort nemen bosvergeetmenietjes deze kleur over. Wie er langs loopt ruikt de geur van hyacint, daslook, armbloemige look en narcis. Bijen en hommels hebben de bloemenstrook ontdekt. Een bijzonder collectie van honderd soorten staat hier bijeen. Momenteel bloeiend: paardenbloem, maarts viooltje, slanke sleutelbloem, kleine maagdenpalm, tulp, gele dovenetel, lepelblad, sterhyacint, raapzaad, paarse dovenetel, muurbloem, gevlekt- en breed longkruid. Dagkoekoeksbloem en akkergoudsbloem hebben bloeiend de winter overleefd. De buddleya's worden gesnoeid zodra de nachtvorstkansen van deze week voorbij zijn. Deze kruidenhoek gaat heel mooi worden, munt, venkel, citroenmelisse, margriet, teunisbloem, stokroos e.v.a. staan in de groeistart. Klaprozen wachten op hun kans om rood te worden.

**Bloemveld Snijdelwijk is een groot madeliefveld.** We hebben hier akkerdistel, grote kaardenbol en ridderzuring verwijderd. De margrietten (met gelijksoortige bloem van een maatje groter) groeien straks bloeiend boven de madeliefjes uit en krijgen gezelschap van knoopkruid, toortsen, kleine pimpernel, barbarakruid en groot streepzaad. Momenteel in bloei: paarse en witte dovenetel, raapzaad, fluitenkruid, draadereprijs, paardenbloem en akkerereprijs. Als we hier een juist maaibeheer krijgen (juli/ oktober) en houden, wordt dit een bloemenparadijs. Onze werkteam, Vrienden van het Heempad, gaat zodra dat kan het begeleidend beheer doen. Deze strook is zo mooi dat het respect oproept van voorbijgangers, men geniet op afstand. Ligging: nabij MFC de Plataan.

**Bijenidylle Blonksloot**, deze winter zijn de elzenranden ontdaan van dode bomen en is er een takkenril gemaakt waar brandnetels welig tieren. De ontwikkeling is niet zoals we hadden gehoopt. Door overmatige bemesting van deze voormalige kwekerij is de vergrassing toegenomen. Dit ten koste van langzamer groeiende kruiden. De soorten van de eerste paar jaar (korenbloem, klaproos, margriet, bolderik, barbarakruid, kale jonker en speerdistel) zijn vrijwel verdwenen. Daarvoor in plaats domineren wilde bertram, echte valeriana, gestreepte witbol en rietgras. Het riet kruipt steeds verder het veld in. De akkerdistel proberen we te beheren, maar dat wordt steeds moeilijker. Momenteel staan veel narcissen in bloei, krokussen zijn uitgebloeid. In de randen bij de elzen staan dagkoekoeksbloem, daslook, armbloemige look en slangenlook. Kiem van de ratelaar is te zien. We hebben afgelopen najaar honderden cichorei plantjes van de Linnaeuskade (ringdijk) verplaatst naar de bijenidylle. Verder wat spaarzaam aangevuld met grote kaardenbol, groot streepzaad en meer. Mooi waren de kievitsbloemen die nu zijn uitgebloeid. We vrezden de opmars van haagwinde.

**Het Schoolakkerbos maakt ons nu al blij** als we de vele rozetten zien van teunisbloem, barbara kruid, wilde peen, echte koekoeksbloem, cichorei, venkel, selderij en margriet. Maar ook dit gebied is in ontwikkeling (en voormalig kwekerijland). Op dit moment volop bloeiende smalle weegbree, akkergoudsbloem, kleine veldkers, hondsdrif en zelfs al echte koekoeksbloem en wilde peen. De gebaggerde voorkant bevat tijdelijk veel gevlekte rupsklaver en aan de oever ontwikkelen zich de spruiten van de kattenstaart. Naastgelegen kavel is ontdaan van dood hout, er is een takkenril gemaakt. Volop bloemen in de drie vakken. In de schaduwranden bloeien gele dovenetel, kleine maagdenpalm, robertskruid en binnenkort judaspenning, vingerhoedskruid en look zonder look.

Op open plekken hebben we liguster geplant, om de takkenril enigszins te beschermen. We hebben hier nog ruimte voor inheemse struiken, bij voorkeur klein fruit, notenboom of zoete kers.

**Heempad Verlaan schittert in de zon.** De stinsenflora is nu op z'n mooist. Sneeuwklomp, krokus en lenteklokje zijn uitgebloeid. Momenteel volop witte bosanemoon, de soort breidt zich uit. Helaas laat de gele anemoon zich niet zien. Het armbloemige look schiet bloeiend in het zaad, glimmend groene bolletjes. Narcissen zijn aan het eind van hun bloei. Het eerste daslook bloeit, helaas is de winterakoniet verdwenen. Klein- en groot hoefblad gaan zich na hun naakte bloei aankleden met bladeren. De veroveraars strijden met rozetten, wortelstokken en uitlopers om de beste plek. Zevenblad, oosterse smeerwortel, wilgenroosje pakken hun kans. Riet ligt op de loer met puntjes die op warm/ vochtige dagen centimeters omhoog komen. Het leven is hier goed, dat weten de planten, ze worden bestoven door de bijen van de naastliggende imkerij. Op dit moment fraai bloeiende dotterbloemen, witte- en paarse dovenetel. De Italiaanse aronskelk maakt gebruik van vroege ruimte, herkenbaar aan wit gestreepte nerven. Ook uitbreiding van poelruit, grote wederik, kattenstaart, harig wilgenroosje en bont kroonkruid. De spruiten van het moeraswolfsmelk schieten omhoog alsof het een wedstrijd is. Dit wordt een heel mooi bloemenjaar aan het Zwarte Pad. Helaas geen groepswandelingen voorlopig, maar ga er heen, alleen, maak foto's, geniet ervan en luister ook naar de vogels die er hun voedsel vinden. Op het heempad kan je afstand houden door even op elkaar te wachten bij de drie vlonders, liever niet in de berm en lopen, de jonge planten zijn teer.

**Linnaeuskade (bekend als ringdijk).** Het wachten is nog op de officiële naamgeving en het bord. Ik denk dat wij dit eerbetoon aan de grote plantenontdekker en naamgever verdiend hebben. Het is nu kaal groen van het (helaas) ingezaaide engels raaigras. We hadden liever gemengd berm-mengsel gezien (met andere grassoorten en bloemen), te duur? Bloemenzaad hebben we zelf toegevoegd. Er is deze winter veel vraat geweest door meerkoet, waterhoen en nijlgans. Zij weten precies wat lekker is, zoals cichorei. Toch zien we blaadjes van wilde peen, smeerwortel, margriet knoopkruid en grote kaardenbol voorzichtig komen. Ik denk dat het heel mooi gaat worden. Carolus Linnaeus zou trots zijn op zijn naamgeving. Het verdient een feestelijke opening. De Linnaeuskade, officieel heet het deel ten oosten van de Mendelweg zo, grenzend aan de Linnaeusweg. Langs het veenweidegebied heet het Omringdijk, 'ons deel' heet Ringdijk. De Linnaeuskade is in 2017 opgeknapt en beschermt het laag gelegen Snijdelwijk tegen het hoger gelegen Zwarte Pad gebied. Ga deze gebieden eens bezoeken, je kan er komen per trein (ligging tussen Station Boskoop en Station Snijdelwijk). Of per auto, ruim parkeren bij MFC de Plataan en de Contactweide. Of neem de fiets, koppel het aan een mooie dagtocht door het Bentwoud en bezoek het Gouwebos. Zodra het kan zijn wij, IVN Vrienden van het Heempad, weer paraat om te vertellen over het moois wat wij, i.s.m. de gemeente, hier kunnen doen. Het is vooral de natuur zelf die oprecht aanvoelt dat wij Vrienden zijn van de Natuur, ze geeft ons bloemen als beloning. De kade begint vanaf het Noordeinde (nabij de watertoren, Zijde) en loopt tot bij de ingang van het Gouwebos (Eben Haëzerschool). Totale lengte ongeveer 2 kilometer. Driekwart ervan hebben wij mede ingezaaid. In het hele Zwarte Pad gebied hebben wij, jaarrond, 450 plantensoorten geteld.

**Welkom stagiaires/ onderzoekers van IVN Natuurgidsen Opleiding (NGO).** Vijf van de 29 cursisten kozen voor een onderdeel van ons doelgebied. Sandra, Miep en Robert voor het Heempad; Nicole voor Schoolakkerbos en Bijenidylle; Pauline voor Coenecoopstrook en Bloemenweide. De begeleiding staat even op een laag pitje, evenals het stagewerk. Maar met in achtname van regels en afstand kan op afspraak waar nodig advies worden gegeven. Blijf individueel komen om de ontwikkelingen, vanaf dit mooie seizoen te volgen. Ieder van de stagiaires/ onderzoekers hebben een bepaald gebied of invalshoek gekozen. Voor de een is dat fotografie, voor de ander kennis van planten, insecten, vogels, relatie mens en natuur, of geneeskrachtige planten. Het is er allemaal in het Zwarte Padgebied en omgeving mogelijk. Veel succes met deze start ondanks de beperkingen.

*De mensheid sloeg op hol en wilde meer meer meer. De aarde kan dat niet aan, noodgedwongen wordt het minder minder minder. De wereld maakt een pas op de plaats, trek er lering uit. Kijk of goede gewoonten, ook na de coronacrisis, waar mogelijk, voortgezet kunnen worden. Meer vakanties dicht bij huis (minder vliegverplaatsingen). Misschien is uitbreiding Schiphol niet nodig en Lelystad overbodig. Meer gepast thuiswerk geeft minder files. Misschien zijn geplande wegen minder nodig en kan dat geld voor ondersteuning van gedupeerden gebruikt worden. Of meer loon voor vitale beroepen. Een economische draai voor minder export naar verre landen, meer omzet in Eurolanden kan het verschil maken. Stimuleer streekproducten. Maak onderdelen die nu uit China en Amerika komen zelf, Nederland is innovatief genoeg om zelfvoorzienend te zijn. Het zal de klimaatdoelen dichterbij halen. Laten we niet vervallen in oude gewoonten die de aarde uitputten. Doen we dat wel, dan tarten we het risico dat de beperkingen die we nu door het virus ondergaan, na 2030 opnieuw genomen moeten worden, maar dan economisch voor onbepaalde tijd. Het ironische is dat de impact van corona groter is dan alle klimaatregelen bij elkaar: minder CO2, minder stikstof uitstoot, meer rust in de natuur, het boerenprotest is verstomd. Alles komt goed, mooie uitspraak die nog ver afstaat van zzp'ers, de horeca, vakantieparken beleven. Laten we straks bij een opkrabbelende economie de voordelen vasthouden en niet te hard van stapel lopen. Kijk voor jezelf welke goede initiatieven we kunnen toepassen en voortzetten. De wereld is in reset, de economie in reces, de mens is in staat om de balans terug te vinden, zorg voor daadkracht.*

**Een troostrijk gevoel** kan je overkomen als je straks, bij komende heldere nachten naar de hemel kijkt. De wassende maan, de heldere planeet Venus, Orion, Grote Beer, de wazige Melkweg. Met wat geluk zie je het bemande ISS ruimtestation passeren. Een zeldzaam geworden vliegtuig onderscheid zich daarvan met knipperend licht. Je kunt het zien vanaf je balkon of achtertuin. Misschien heb je het geluk een vallende ster te zien, doe een wens, of een gebed, dat het virus snel voorbij mag gaan. Het gevoel van beleving kan al positief werken. Probeer het eens.

**Wie het geluk heeft een tuin te bezitten**, kan daar onbeperkt in vertoeven. Experimenteer eens met zaden, kies voor biologisch gekweekte kruiden en groenten. Je kunt zaden ook in de natuur plukken. Luister naar de vogels en probeer ze aan de zang te herkennen. Koop een vogelgids of pas de tips toe die op de website van Vogelbescherming Nederland te vinden zijn. De webcams van **Beleef de Lente** beleven overuren. Nog nooit eerder waren er zoveel volgers, de 100.000 is ruim gepasseerd. Sommigen volgen de streaming 24 uur per etmaal, je kunt ook de hoogtepunten selecteren. Je kunt kijken naar Vroege Vogels (elke vrijdag NPO TV2) en luisteren (zondag NPO Radio1). Of kennismaken met onze andere hobby, **Greenheart Country**, met songs over lief en leed, met vooral veel natuur. Na het thema over bomen, komt een drieluik waarin vogels een rol spelen. Omdat veel bevrijdingsherdenkingen niet doorgaan hebben we, over enkele maanden verdeeld, 6 uitzendingen met songs over oorlog en vrede (war & peace) in de planning. Herdenk de miljoenen doden van oorlogen en honger en vier de vrede in eigen huis. Kijk eens op onze website: [www.countrygazette.nl](http://www.countrygazette.nl) Ons programma wordt in huisstudio gemaakt, fijne bezigheid samen.

**De beperkingen zijn inmiddels verlengd tot 28 april**, met kans dat het langer wordt. Wij volgen de regels, het werk in de natuur zullen we op gepaste afstand doen, individueel. Als iedereen zich aan de regels houdt, mogen we in juni weer ademen in de vrije natuur, maar blijf ook dan voorzichtig. Ik kan me voorstellen dat dit straks moeilijk wordt, als de temperatuur de 20 graden passeert. Doen we dat niet, dan kan totale 'lockdown' volgen. Ik heb geluk een tuin te hebben, ook een volkstuin en gebiedjes waar licht onderhoud mogelijk is. Ik leef mee met hen die enkel een balkon hebben of zelfs dat niet. Zoek troost en afleiding, voor de een is dat natuur, voor anderen een boek, TV of het geloof. Denk aan elkaar, help elkaar waar dat mogelijk is. Een groet op afstand kan een lach tevoorschijn toveren. Zoek afleiding en bedenk, het glas is nog halfvol, **het komt goed**.  
*Samenstelling: Hans van Dam. Verzending: Janny van Dam.*